

Δήμοι και τοπικές αρχές:

ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Δήμοι και τοπικές αρχές:

ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021

Το έργο αυτό αποτελεί μέρος της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για το Κλίμα (ΕΥΚΙ) του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Διατήρησης της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας. Οι οργανισμοί που δημοσιεύουν αυτόν τον οδηγό συνεργάζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συνασπισμού για την Ενέργεια των Πολιτών. Ευχαριστούμε όλα τα μέλη αυτού του συνασπισμού και όλους όσους επεξεργάστηκαν και συνέβαλαν σε αυτόν τον οδηγό.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρώθηση της ιδέας στην πλειοψηφούσα πολιτική παράταξη του δημοτικού συμβουλίου	3	5. Κοινή αξιοποίηση δημοτικού προσωπικού και δημοτικών πόρων	6
Πολιτική μακροπρόθεσμη δέσμευση στην κοινοτική ενέργεια	4	6. Ανάπτυξη υποστηρικτικών πλατφορμών και εργαλείων	6
Τι μπορεί να κάνει ο δήμος σας;	5	7. Διευκόλυνση διαλόγων μεταξύ τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων	6
1. Ευνοϊκοί κανονισμοί για τους ενεργειακούς πόρους των πολιτών και της κοινότητας	5	8. Συμμετοχή σε μια ενεργειακή κοινότητα ως απευθείας μέλος	7
2. Αύξηση της ενημέρωσης	5	9. Ανάπτυξη μιας κοινωνικής ενεργειακής πολιτικής	7
3. Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης από κοινοτικά έργα	5	Πώς λειτουργεί ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός;	8
4. Χρηματοδότηση και εγγύηση έργων	5		

Εάν έχετε ερωτήσεις ή σχόλια σχετικά με αυτόν τον οδηγό, επικοινωνήστε μαζί μας:

Molly Walsh
Friends of the Earth Europe
molly.walsh@foeeurope.org
www.foeeurope.org

Myriam Castanié
REScoop.eu
myriam.castanie@rescoop.eu
www.rescoop.eu

Alix Bolle
Energy Cities
alix.bolle@energy-cities.eu
www.energy-cities.eu

Όλο το περιεχόμενο © Friends of the Earth Europe, REScoop.eu, Energy Cities (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά). Friends of the Earth Europe ευχαριστεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (πρόγραμμα LIFE), το Ίδρυμα Minor, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Κλίματος και την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για το Κλίμα (ΕΥΚΙ) του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και της Πυρηνικής Ασφάλειας, για την οικονομική τους υποστήριξη που κατέστησε δυνατή αυτήν την έκδοση. Οι συγγραφείς είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για το περιεχόμενο αυτής της έκδοσης, τα οποία δεν αντικατοπτρίζουν τις θέσεις των προαναφερόμενων χρηματοδοτών.

Supported by:

με την υποστήριξη του

based on a decision of the German Bundestag

Το έργο αυτό αποτελεί μέρος της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για το Κλίμα (ΕΥΚΙ) του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Διατήρησης της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας.

Δήμοι και τοπικές αρχές: ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Οι φορείς τοπικής ή περιφερειακής αυτοδιοίκησης θα έχουν μόνο όφελος από την κλιμάκωση της κοινοτικής ενέργειας στην περιοχή τους και μπορούν να προτείνουν οι ίδιοι νέα έργα. Ωστόσο, παρά την αυξανόμενη δημοτικότητα αυτής της ιδέας σε ολόκληρη την Ευρώπη, πολλές πόλεις δυσκολεύονται ακόμη να περάσουν από τη θεωρία στην πράξη. Πολλοί τοπικοί δήμοι έχουν δεσμευτεί να υλοποιήσουν τους στόχους για την ενέργεια ή το κλίμα, αλλά η επίτευξη αυτών των στόχων μπορεί να αποτελεί μια δύσκολη μάχη. Συχνά οι ιδέες προκύπτουν αβίαστα, αλλά η πραγματοποίησή τους είναι πιο περίπλοκη.

Υπάρχουν πολλοί πόροι και δίκτυα σε ολόκληρη την Ευρώπη για προσοδοτικές τοπικές αρχές που θέλουν να συμμετέχουν στην ενεργειακή μετάβαση. Αυτό το έγγραφο θα σας παράσχει μια επισκόπηση των διαφορετικών σταδίων της διαδικασίας, καθώς και των διαθέσιμων μοχλών για να γίνετε υποστηρικτές της κοινοτικής ενέργειας, είτε εργάζεστε για έναν δήμο είτε θέλετε να συνεργαστείτε με έναν δήμο.

Εορτασμός ενέργειας των πολιτών στο Westmill Wind Co-op.
© Community Power

Πρωώθηση της ιδέας στην πλειοψηφούσα πολιτική παράταξη του δημοτικού συμβουλίου

Το πρώτο βήμα είναι η προώθηση της ιδέας στην πλειοψηφούσα πολιτική παράταξη του δημοτικού συμβουλίου. Αυτή θα είναι η αποστολή της ομάδας σας και του προσωπικού του δήμου και των τοπικών εκλεγμένων αντιπροσώπων με τους οποίους συνεργάζεστε. Εάν η τοπική σας αρχή δεν έχει ακόμη υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων, θα μπορούσατε να ξεκινήσετε μια μίνι καμπάνια για να την ενθαρρύνετε να το κάνει. Προβάλετε το παράδειγμα πόλεων της χώρας σας που έχουν υπογράψει την πρωτοβουλία, ιδιαίτερα εάν θεωρούνται πρωτοπόρες.

Σύμφωνο των Δημάρχων και ΣΔΒΕΚ

Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων είναι ένα δίκτυο χιλιάδων φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης που έχουν δεσμευτεί οικειοθελώς να υλοποιήσουν τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια. Για να μετατρέψουν την πολιτική τους δέσμευση σε πρακτικά μέτρα και έργα, ζητείται από τους υπογράφοντες του Συμφώνου να υποβάλουν ένα Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΒΕΚ), επισημαίνοντας τις κύριες δράσεις που σκοπεύουν να αναλάβουν.

Όλοι οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης που έχουν υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων δεσμεύονται για τρεις στόχους:

- την επιτάχυνση της απεξάρτησης της επικράτειάς τους από τις πηγές εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα,
- την ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής τους στις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής,
- την παροχή πρόσβασης σε ασφαλή, βιώσιμη και οικονομικά προσιτή ενέργεια για τους πολίτες τους.

Για να δείτε εάν η τοπική σας αρχή έχει υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων, μεταβείτε στον ιστότοπο <https://www.simfonodimarxon.eu/el/>

Τα έργα κοινοτικής ενέργειας μπορεί να φαίνονται υπερβολικά περίπλοκα ή πολύ διαφορετικά από τις συνήθειες δραστηριότητες της τοπικής αρχής. Ακολουθούν ορισμένα επιχειρήματα που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για την προώθηση της κοινοτικής ενέργειας στους συναδέλφους σας και στο δημοτικό συμβούλιο:

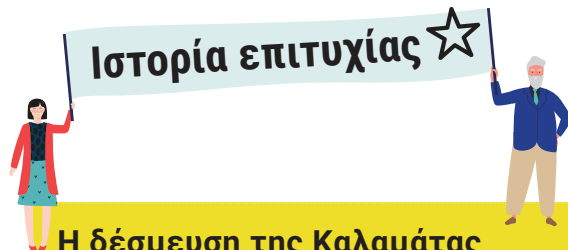
1. Η εμπιστοσύνη στους συνεταιρισμούς και σε άλλα κοινοτικά έργα συχνά οικοδομείται γρήγορα και οι δύο οντότητες μπορούν να καταστούν μακροπρόθεσμοι εταίροι, αναπτύσσοντας αμοιβαία τις ικανότητές τους. Καθώς τόσο ο συνεταιρισμός όσο και η τοπική αρχή καθοδηγούνται από την επίτευξη μιας συγκεκριμένης αποστολής και όχι από την εξασφάλιση του κέρδους, έχουν τους ίδιους μακροπρόθεσμους στόχους. Για παράδειγμα, στο Βέλγιο, πολλές πόλεις έχουν αποκτήσει εξειδικευμένη γνώση και επωφελήθηκαν από την υποστήριξη του ενεργειακού συνεταιρισμού Escopower για την ανάπτυξη και την ενεργοποίηση του δικού τους Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΒΕΚ).
2. Τα συστήματα κοινοτικής ενέργειας επιφέρουν πολλά τοπικά οφέλη πέραν της συμβολής τους στους στόχους για το κλίμα. Τα έργα που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από ενεργειακές κοινότητες με ισχυρές δομές δημοκρατικής διακυβέρνησης δεν μειώνουν μόνο τις εκπομπές CO₂, αλλά συμβάλλουν και σε άλλους στρατηγικούς στόχους τοπικής πολιτικής. Τα έργα που καθοδηγούνται από τοπικούς συνεταιρισμούς ή μη κερδοσκοπικά ιδρύματα έχουν βοηθήσει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές:
 - Να βελτιώσουν την ενεργειακή απόδοση και να μειώσουν την ενεργειακή πενία, είτε μέσω φθηνότερων χρεώσεων είτε μέσω συστημάτων ενεργού συμμετοχής και στήριξης των ευάλωτων καταναλωτών.
 - Να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για μια πιο ενεργή μορφή συμμετοχής των πολιτών σε τοπικό επίπεδο, καθώς μέσω των εν λόγω πρωτοβουλιών οι κάτοικοι νιώθουν ότι εμπλέκονται και ενδιαφέρονται περισσότερο για τη γειτονιά τους, ενθαρρύνοντάς τους να συμμετέχουν και σε άλλες βιώσιμες δραστηριότητες, όπως η αστική γεωργία, οι πρωτοβουλίες ανακύκλωσης, τα repair cafés για την επισκευή ηλεκτρικών συσκευών, οι υπηρεσίες κοινής κινητικότητας και ούτω καθεξής.
 - Να τονώσουν την τοπική οικονομική ανάπτυξη, καθώς τα έργα που προτείνονται από μέλη της τοπικής κοινότητας μπορούν να συνεισφέρουν έως και 8 φορές περισσότερο στη δημιουργία τοπικής προστιθέμενης αξίας.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους ο φορέας τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί είτε να υποστηρίξει είτε να εμπλακεί άμεσα στην ανάπτυξη κοινοτικής ενέργειας.

Πολιτική μακροπρόθεσμη δέσμευση στην κοινοτική ενέργεια

Ένα σημαντικό βήμα είναι να διασφαλιστεί ότι οι τοπικές αρχές δεσμεύονται πολιτικά για την ανάπτυξη κοινοτικής ενέργειας, με μακροπρόθεσμα σχέδια και οδικούς χάρτες ή εγκρίνοντας το έργο σε ολομέλεια. Η εν λόγω δέσμευση μπορεί να περιλαμβάνει διαβεβαιώσεις για την πιο άμεση συμμετοχή των πολιτών στη χάραξη πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια (μέσω της διοργάνωσης συζητήσεων και διαλόγων, τη θέσπιση συστημάτων συμμετοχικού προϋπολογισμού κ.λπ.)

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν επίσης να υιοθετήσουν συγκεκριμένους μακροπρόθεσμους στόχους που σχετίζονται με την παραγωγή ενέργειας, όπως ο στόχος ποσοτικοποίησης της κοινοτικής ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε μεγαβάτ ή με τη μορφή ποσοστού, εντός ενός ορισμένου χρονικού πλαισίου. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα Σχέδια Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΒΕΚ), που θα αναλυθούν λεπτομερέστερα παρακάτω. Οι πολιτικές δεσμεύσεις μπορούν επίσης να μην περιορίζονται στον τομέα της ενέργειας. Για παράδειγμα, το Δημοτικό Συμβούλιο του Εδιμβούργου (HB) έχε δεσμευτεί να υποστηρίξει γενικά τους συνεταιρισμούς.

Η δέσμευση της Καλαμάτας στην πρωτοβουλία του Συμφώνου των Δημάρχων | ΕΛΛΑΔΑ

Ο Δήμος Καλαμάτας υπέγραψε το Σύμφωνο των Δημάρχων το 2019. Έκτοτε, σχεδίασε την απογραφή των εκπομπών ρύπων στον δήμο και αποφάσισε να εστιάσει στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων. Επιπλέον, μετά από μια μελέτη εκτίμησης των κινδύνων,

αποφάσισε να προβεί σε συγκεκριμένες δράσεις κατά των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, εγκαθιστώντας φωτοβολταϊκά συστήματα για αυτοκατανάλωση και κατανομή της παραγόμενης ενέργειας στα ευάλωτα νοικοκυριά. Εκτός αυτού, διαμόρφωσε πολιτικές για την προαγωγή της χρήσης πιο βιώσιμων μέσων μεταφοράς και θα δημιουργήσει σταθμούς φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων σε ολόκληρη την πόλη.

Τι μπορεί να κάνει ο δήμος σας;

1) ΕΥΝΟΪΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να θεσπίσουν συγκεκριμένους κανονισμούς σχετικά με τη χρήση γης ή τα κτήρια, οι οποίοι ευνοούν την ανάπτυξη ενεργειακών πηγών των πολιτών ή της κοινότητας. Αυτό θα μπορούσε να είναι σημαντικό για την επίτευξη της ολοκλήρωσης του έργου σας.

2) ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Ο ενεργειακός εγγραμματισμός είναι άλλη μια σημαντική παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη: όσο περισσότερο εμπλέκονται οι άνθρωποι σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την ενέργεια, τόσο περισσότερο κατανοούν το συνολικό ενεργειακό σύστημα. Η τοπική σας αρχή μπορεί να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην υποστήριξη του ενεργειακού εγγραμματισμού.

Η κοινοτική ενέργεια στην Ελλάδα

Οι κανονισμοί και οι επιδοτήσεις που στηρίζουν την κοινοτική ενέργεια εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το κατάλληλο νομικό πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία της ΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν την ανάπτυξη αυτού του πλαισίου, μετά από ενδελεχή εκτίμηση των ευκαιριών και των εμποδίων που σχετίζονται με την κοινοτική ενέργεια στη χώρα τους. Επίσης, υποχρεούνται να αναπτύξουν τις ικανότητες των τοπικών τους αρχών σε αυτόν τον τομέα.

Στην Ελλάδα, ο Νόμος 4513 περί ενεργειακών κοινοτήτων θεσπίστηκε το 2018. Έκτοτε, έχουν δημιουργηθεί 409 ενεργειακές κοινότητες (σύμφωνα με το Γενικό Εμπορικό Μητρώο στις 02.09.2020), 23 από τις οποίες δραστηριοποιούνται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας: 72 έργα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συνολικής ικανότητας 56 MW (Διασυνδεδεμένο Ενεργειακό Σύστημα). Πολλοί Δήμοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αυτού του κινήματος. Η ελληνική νομοθεσία επιτρέπει τη συμμετοχή τόσο των δήμων όσο και των περιφερειακών αρχών στην ενεργειακή κοινότητα. Δύο παραδείγματα ενεργειακών συνεταιρισμών στους οποίους συμμετέχει ο τοπικός δήμος ως μέλος είναι ο Ενεργειακός Συνεταιρισμός Σίφνου (<https://sifnosislandcoop.gr>) και η ΜΙΝΩΑ Ενεργειακή (<https://minoanenergy.com/>), μια ενεργειακή κοινότητα στην Κρήτη.

Ανατρέξτε σε αυτό το έγγραφο με τίτλο «Mapping of Energy Communities in Greece» (Χαρτογράφηση των ενεργειακών κοινοτήτων στην Ελλάδα), το οποίο εκπονήθηκε από την Electra Energy, σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (https://www.greenpeace.org/static/planet4-greece-stateless/184045bd-mapping_of_energy_communities_v1.2.pdf).

3) ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Η ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Για να καλυφθεί η ενεργειακή ζήτηση όλων των δημόσιων κτηρίων που λειτουργούν υπό τη διαχείρισή τους, οι τοπικές αρχές μπορούν να ευνοήσουν την προμήθεια «πράσινης» αλλά και «κοινοτικής» ενέργειας. Στο Βέλγιο, πολλοί δήμοι στην περιφέρεια της Φλάνδρας έχουν αρχίσει να αναπτύσσουν προτιμησιακά κριτήρια στους δημόσιους διαγωνισμούς τους για προμήθεια ενέργειας από συνεταιρισμούς πολιτών. Αυτή ήταν η περίπτωση του δήμου του Eeklo, ο οποίος ανέθεσε την κατασκευή ενός δικτύου τηλεθέρμανσης με ελάχιστη συμμετοχή από οργανώσεις πολιτών κατά 30%.

Άλλη μια εναλλακτική που θα πρέπει να εξεταστεί για δημόσιες εγκαταστάσεις υψηλής ενεργειακής κατανάλωσης είναι η υπογραφή Συμφωνιών Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (PPA) απευθείας με τις ενεργειακές κοινότητες. Αυτές οι μακροχρόνιες συμβάσεις παρέχουν επενδυτική ασφάλεια στις κοινότητες, επιτρέποντάς τους να επωφεληθούν από μια σταθερή ροή εσόδων (με βάση μια πάγια τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας με μακροπρόθεσμη ισχύ) απουσία ειδικών μηχανισμών στήριξης.

4) ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Ένα κοινό εμπόδιο που αντιμετωπίζουν τα έργα κοινοτικής ενέργειας είναι η πρόσβαση στις πιστώσεις. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην παροχή εγγυήσεων για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η συμμετοχή τους σε ενεργειακές κοινότητες μπορεί επίσης να καθησυχάσει τους διστακτικούς επενδυτές, παρέχοντας πρόσθετη αξιοπιστία και νομιμότητα στα έργα. Οι τοπικές αρχές μπορούν να παρέχουν κεφάλαια εκκίνησης, για παράδειγμα μέσω μιας ανανεώσιμης πίστωσης για κοινοτικά έργα.

Επιπλέον, μπορούν να διαθέσουν συγκεκριμένα κονδύλια του προϋπολογισμού τους στη στήριξη κοινοτικών ομάδων σε κάθε βήμα της διαδικασίας, από τα αρχικά στάδια σκοπιμότητας και σχεδιασμού έως την ουσιαστική επένδυση στην υποδομή. Για παράδειγμα, αυτή είναι η περίπτωση του επιτυχημένου προγράμματος CARES στη Σκωτία.

5) ΚΟΙΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ος μεγάλοι ιδιοκτήτες δημόσιων κτηρίων, εκτάσεων και υποδομών, οι τοπικές αρχές μπορούν επίσης να διαθέσουν ειδικούς χώρους για κοινοτικά έργα, για παράδειγμα προσφέροντας τις ταράτσες των ιδιόκτητων κτηρίων τους. Αυτή είναι η περίπτωση του Κοινοτικού Ηλιακού Συνεταιρισμού του Εδιμβούργου. Οι σύμβουλοι που συμμετέχουν στο συμβούλιο του οργανισμού Community Benefits Society (μιας κοινής δομής για τις κοινοτικές ομάδες) βοήθησαν στη διαχείριση διαφόρων επιτροπών και διαδικασιών.

Άλλη μια δυνατότητα είναι το ανθρώπινο δυναμικό, ιδιαίτερα εφόσον οι ενεργειακοί συνεταιρισμοί συχνά εξαρτώνται για τη διαμόρφωση των έργων τους από πολίτες που συμμετέχουν εθελοντικά και δεν διαθέτουν εμπειρία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Δημοτικό Συμβούλιο του Plymouth υποστήριξε τη δημιουργία της Ενεργειακής Κοινότητας του Plymouth (PEC), διαθέτοντας προσωπικό για τη διαμόρφωση ενός επιχειρηματικού σχεδίου και την επιλογή 100 ιδρυτικών μελών.

Για κοινοτικά έργα θέρμανσης, οι δημοτικές αρχές μπορούν επίσης να παρέχουν πρόσβαση στα δημοτικά απόβλητα ή σε άλλους τύπους πόρων βιοενέργειας.

6) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να παρέχουν στήριξη αποφασιστικής σημασίας σε έργα κοινοτικής ενέργειας, σχεδιάζοντας ειδικά υποστηρικτικά εργαλεία και προγράμματα. Για παράδειγμα, στην Ιρλανδία, η υπηρεσία ενέργειας του Δουβλίνου συντονίζει τη στήριξη περισσότερων από 80 ενεργειακών κοινοτήτων διορίζοντας έναν «υπεύθυνο συντονισμού» σε κάθε τοπική αρχή της περιφέρειας του Δουβλίνου, ο οποίος τις καθοδηγεί μέσω μιας διαδικασίας τριών βημάτων που αποκαλείται «Learn – Plan – Do» (Ενημέρωση - Σχεδιασμός - Δράση).

Η χαρτογράφηση των δυνατοτήτων είναι άλλος ένας αρκετά απλός τρόπος να βοηθηθούν οι πολίτες και οι συνεταιρισμοί στο ξεκίνημά τους, παρέχοντας μια επισκόπηση των τοπικών αποθεμάτων από πλευράς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Για παράδειγμα, στη Λισσαβόνα, ο δήμος ανέπτυξε ένα ηλιακό κτηματολόγιο. Άλλοι δήμοι αναπτύσσουν άτλαντες θέρμανσης για να κάνουν το ίδιο με τη θέρμανση ή τη γεωθερμική ενέργεια που χάνεται.

Πλατφόρμα εκστρατείας και ενημέρωσης «Ήλιε μου, ήλιε σου»

Ολοένα και περισσότεροι δήμοι στην Ελλάδα στρέφονται στον ήλιο για την κάλυψη των αναγκών τους σε ηλεκτρική ενέργεια και τοποθετούν τους πιο ευάλωτους πολίτες στην καρδιά αυτής της προσπάθειας. Η Greenpeace Ελλάδας ανέπτυξε την πλατφόρμα «Ήλιε μου, ήλιε σου», μια ψηφιακή πλατφόρμα κοινοποίησης πληροφοριών και γνώσεων. Χάρη σε αυτήν την πλατφόρμα, μπορείτε να παρακολουθείτε τα έργα που υλοποιούνται στην πόλη σας, αλλά και να αναλάβετε δράση. Ένας οδηγός θα σας βοηθήσει να ξεκινήσετε μια εκστρατεία για να πείσετε τον φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης σας να εγκαταστήσει φωτοβολταϊκά πάνελ στην ταράτσα δημόσιων σχολείων και να παρέχει ενέργεια στα πιο ευάλωτα νοικοκυριά, εξοικονομώντας χρήματα και ταυτόχρονα μειώνοντας τη ρύπανση.

Επισκεφθείτε τον ιστότοπο <https://iliemou-iliesou.gr/> για να μάθετε περισσότερα

7) ΔΙΕΥΚΟΛΥΣΗ ΔΙΑΛΟΓΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Οι μικρές ενεργειακές κοινότητες μπορεί να έχουν χρήσιμες επαφές και πόρους, αλλά οι τοπικές αρχές μπορούν να έχουν μεγαλύτερη απήχηση. Η τοπική αρχή μπορεί να σας βοηθήσει σημαντικά, φέρνοντάς σας σε επαφή με σχετικούς οικονομικούς παράγοντες και άλλους κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς ή ενεργειακούς φορείς της περιοχής.

Μπορούν επίσης να εμπλακούν και οι υπηρεσίες ενέργειας, καθώς σε πολλές περιπτώσεις ήδη συνεργάζονται στενά με τους δήμους και μπορούν να υποστηρίξουν τη δημιουργία συστημάτων κοινοτικής ενέργειας, είτε βρίσκοντας μέλη, χρηματοδότες, προμηθευτές καυσίμων (όπως καλλιέργειες βιοενέργειας στην περίπτωση των συνεταιρισμών θέρμανσης) και, κυρίως, δημιουργώντας καλή σχέση με τον διαχειριστή του συστήματος διανομής. Για παράδειγμα, στη Γκρενόμπλ της Γαλλίας, η μητροπολιτική αρχή βοήθησε την τοπική ενεργειακή κοινότητα να υπογράψει συμφωνία συνεργασίας με τον διαχειριστή του συστήματος διανομής Enedis.

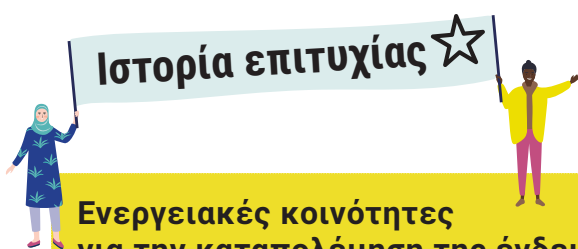
8) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΜΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΩΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΜΕΛΟΣ

Η τελευταία, αλλά στρατηγικής σημασίας παράμετρος είναι ότι η νομοθεσία της ΕΕ ενθαρρύνει πλέον τις τοπικές αρχές να συμμετέχουν ως ουσιαστικά μέλη και μέτοχοι σε ενεργειακές κοινότητες, μαζί με τους πολίτες τους και τις τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, χωρίς να αποκτούν τον πλήρη έλεγχο. Μπορούν να το κάνουν στον τομέα της παραγωγής ενέργειας, αλλά οι πιθανές δραστηριότητες

καλύπτουν όλες τις ενεργειακές υπηρεσίες, από την κινητικότητα και την ενεργειακή απόδοση έως τη συγκέντρωση, την εξισορρόπηση κ.λπ.

9) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι δήμοι μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας και τη στήριξη των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος. Η εθνική νομοθεσία στην Ελλάδα αναφέρει ευθέως τον ρόλο των ενεργειακών κοινοτήτων στην αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας. Προσδιορίζει τους στόχους και τις δραστηριότητες μιας ενεργειακής κοινότητας, όπως η στήριξη των ευάλωτων καταναλωτών που ζουν κάτω από το επίσημο όριο της φτώχειας στην περιοχή όπου είναι εγκατεστημένη η κοινότητα, ακόμη και εάν οι εν λόγω πολίτες δεν είναι μέλη της εν λόγω κοινότητας. Ο ενεργειακός συμψηφισμός (net metering) και ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις ενεργειακές κοινότητες για αυτόν τον σκοπό.

Ενεργειακές κοινότητες

για την καταπολέμηση της ένδειας καυσίμων στον Δήμο Φυλής και στο Ηράκλειο

| ΕΛΛΑΔΑ

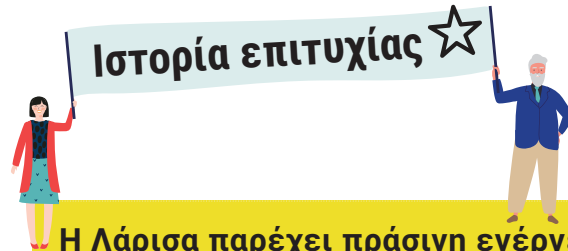
Ο Δήμος Φυλής αναπτύσσει το πρώτο σύστημα φωτοβολταϊκών για την παροχή δωρεάν ηλεκτρικής ενέργειας σε ευάλωτα νοικοκυριά στην Ελλάδα. Το έργο συνίσταται στην κατασκευή ηλιακών συλλεκτών συνολικής ισχύος 10 MWps στην εγκαταλελειμμένη περιοχή του χώρου υγειονομικής ταφής απορριμμάτων του Δήμου που έχει προταθεί για περιβαλλοντική αποκατάσταση στην Περιφέρεια Αττικής (συνολικός προϋπολογισμός 26 εκατομμυρίων ευρώ). Το έργο θα υλοποιηθεί μέσω της δημιουργίας μιας Ενεργειακής Κοινότητας υπό την ηγεσία του Δήμου και θα ωφελήσει 1.000-5.000 ευάλωτες οικογένειες Ρομά και Ελλήνων στην περιοχή.

Το 2019, ο Δήμος Ηρακλείου (Κρήτη) δημιούργησε μια ενεργειακή κοινότητα με στόχο την κατασκευή ηλιακών στεγών στα δημοτικά κτήρια και τη στήριξη 1.500 τοπικών οικογενειών, προσφέροντάς τους δωρεάν μερίδια και ευκαιρίες συμμετοχής. Η κοινότητα πρόσφατα ενέκρινε τους διαγωνισμούς για την κατασκευή των ηλιακών στεγών στο υπόστεγο του Παγκρήτιου Σταδίου και στο Δημαρχείο, που αποτελούν μέρος της αρχικής σειράς επενδύσεων. Ένα δεύτερο έργο εγκρίθηκε πρόσφατα και θα συνίσταται στην ενεργειακή αναβάθμιση και την ενσωμάτωση φωτοβολταϊκών συστημάτων στο « 3ο Ειδικό Σχολείο Ηρακλείου και το 1ο Ειδικό Νηπιαγωγείο ».

Μικρή ηλιακή μονάδα σε ένα χωριό.
© CCO, Dreamstime

Πώς λειτουργεί ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός;

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός επιτρέπει την παραγωγή και έγχυση ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα σε ένα σημείο του δικτύου και τον συμψηφισμό του

έναντι ενός μετρητή κατανάλωσης που βρίσκεται σε διαφορετικό σημείο του δικτύου. Επομένως, οι Δήμοι μπορούν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιήσουν τις στέγες σχολικών κτηρίων, καθώς τα σχολικά κτήρια δεν έχουν υψηλή ενεργειακή κατανάλωση (σε σύγκριση με τη διαθέσιμη παραγωγική ικανότητα ηλιακής ενέργειας της στέγης τους) και να παράγουν ηλιακή ενέργεια η οποία πιστώνεται υπέρ άλλων δημοτικών κτηρίων που έχουν υψηλή ενεργειακή κατανάλωση (π.χ. το δημαρχείο, δομές φιλοξενίας, χειρουργεία και κλινικές, κοινωνικά παντοπωλεία κ.λπ.) ή απευθείας σε ευάλωτα νοικοκυριά της κοινότητάς τους. Αυτή η πρακτική μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική εξοικονόμηση πόρων για τους Δήμους και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής της κοινότητας.

Η Λάρισα παρέχει πράσινη ενέργεια σε ενεργειακά ευάλωτα νοικοκυριά | ΕΛΛΑΔΑ

Ο Δήμος Λάρισας εγκατέστησε πρόσφατα φωτοβολταϊκά συστήματα με ικανότητα περίπου 200kW στις στέγες δημοτικών κτηρίων, σε συνεργασία με την οργάνωση Greenpeace, η οποία ήταν και χορηγός της πρώτης εγκατάστασης ισχύος 15kW. Σύμφωνα με το εθνικό νομικό πλαίσιο για τον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό, η παραγόμενη ενέργεια πιστώνεται σε μετρητές ηλεκτρικού ρεύματος των δομών κοινωνικής στέγασης του Δήμου που δεν διαθέτουν κατάλληλες στέγες για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων.

Transposition guidance (Σελίδα 21, 35, 40).

<https://www.rescoop.eu/news-and-events/press/energy-communities-under-the-clean-energy-package>

«Mapping of Energy Communities in Greece» (Χαρτογράφηση των ενεργειακών κοινοτήτων στην Ελλάδα), έγγραφο το οποίο εκπονήθηκε από την Electra Energy, σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

https://www.greenpeace.org/static/planet4-greece-stateless/184045bd-mapping_of_energy_communities_v1.2.pdf

How local Authorities can encourage citizen participation in energy transformations

(Πώς μπορούν οι τοπικές αρχές να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετατροπή).

<https://energy-cities.eu/publication/how-local-authorities-can-encourage-citizen-participation-in-energy-transitions/>

How cities can back renewable energy communities

(Πώς οι δήμοι μπορούν να στηρίξουν τις κοινότητες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές).

<https://energy-cities.eu/publication/how-cities-can-back-renewable-energy-communities/>

Building to 100% renewable (100% στήριξη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας). https://iclei.org/en/100RE_Resources.html

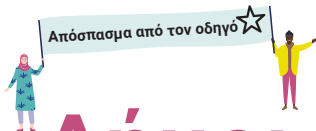
Democratic transition factory-Involving citizens in Europe's energy transition

(Μηχανισμός δημοκρατικής μετάβασης - Η συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση της Ευρώπης).

<https://energy-cities.eu/publication/fabrique-de-transition-democratique/>

Απόσπασμα από τον οδηγό

Δήμοι και τοπικές αρχές:

ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

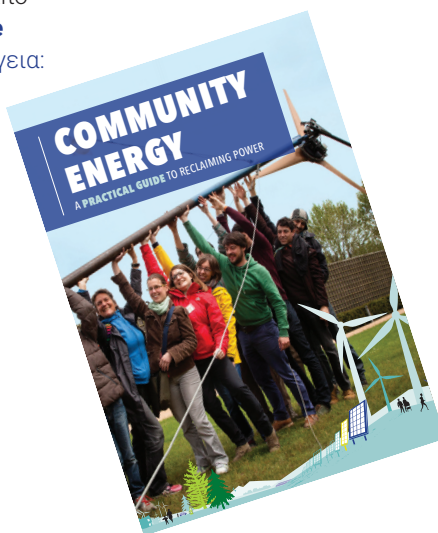
Αυτό το έγγραφο έχει προσαρμοστεί από
« **Community Energy: A practical guide
to reclaiming power** » (Κοινοτική Ενέργεια:
Πρακτικός οδηγός ανάκτησης ισχύος)

βήμα βήμα

COMMUNITY ENERGY

A PRACTICAL GUIDE TO RECLAIMING POWER

Αν θέλετε να μάθετε περισσότερα σχετικά με το τι συμβαίνει στην Ευρώπη και τον
ρόλο που μπορούν να παίξουν οι Δήμοι - μπορείτε να επικοινωνήσετε με τις Energy Cities

ENERGYCITIES

www.energy-cities.eu

